

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРИХИЛЬНИКИ РУЗВЕЛТА ПЕВНІ ЙОГО НОМІНАЦІЇ

ГВІЛЕР І ФАРЛІ ДАЛІ ПРОТИ.

ШКАГО. — Прихильники кандидатури президента Рузвелта на третю каденцію на краєвій конвенції Демократичної Партії, що починається тут в понеділок, заповідають, що Рузвелт буде зовсім певно номінований. Кампанія за реномінацію Рузвелта справді незвичайно сильна.

Тимчасом противники цієї кандидатури, як сенатор Гвілер і ген. почтмайстер Фарлі, не засипляються. Сенатор Гвілер домагається вставлення в програму гострішої заяви проти вступлення Америки в війну, як в цій справі заявлявся досі президент Рузвелт; якби програмовий комітет відмовився вводити його волю, він заповідає виступ на конвенції.

Фарлі самий хоче стати кандидатом і відмовляється відтягнути свою кандидатуру.

Серед делегатів слідно теж сильну кампанію за теперішнього віцепрезидента Злучених Держав, Гарнера.

З огляду на те, що ці кандидати не хочуть зректися своїх амбіцій, номінація президента відій на ступити може доперва по довшій боротьбі; на всякий випадок, ніхто не є певним перебігу конвенції; як кажуть, усе може на ній статися.

УРЯД УСУВАЄ ПЕРЕШКОДИ ПРОТИ ДОПУЩЕННЯ ДІТЕЙ-ВТІКАЧІВ.

ВАШИНГТОН. — Департаменти судівництва й стейту найшли спосіб допустити сюди дітей, що втікають перед війною, бо уряд заявив, що таких дітей будеться допускати сюди без звичайних паспортних труднощів.

Уряд задумує дати до 1. серпня для дітей-утікачів 13,000 віз.

ЗАПЕВНЯЄ, ЩО КРАЙ ДІСТАЄ ЗБРОЮ.

ВАШИНГТОН. — Едвард Стетініус, член Краєвої Дорадної Комісії Оборони, заявив, що Злучені Держави є незалежні щодо матеріалів, потрібних для краєвої оборони, та що вони самі можуть вироблювати й продукують усе, чого їм треба для війни.

Він заповідає, що навіть штучну гуму почнуть виробляти в Злучених Державах у найближчих місяцях.

АРМІЯ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ ЖОНАТИХ ВІД СЛУЖБИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент війни й стейт-ові військові уряди виробляють план покликування жовнів з Національної Гвардії до військової служби. Урядники хочуть звільнити від військової служби жонатих людей, що займають нижчі становища. Уряд теж застановляється над питанням, як забезпечити працю для людей, що пішли до війська. Деякі підприємці хочуть розв'язати це питання даючи таким робітникам відпустку від праці.

КРОВАВІ ВИБОРИ НА КУБІ.

ГАВАНА. — Під час виборів президента, членів конгресу й провінціальних місцевих урядників, що відбувалися на Кубі в неділю, прийшло до проливу крові. Вбито кілька осіб.

Опозиція закидає армії терор бо не допускала опозиції до голосування. Урядова партія, що ставила кандидатуру Батісти, каже, що Батіста вибраний.

КАЖЕ, ЩО БЕЛЬГІЯ НЕ БУЛА ЗРАДЖЕНА.

ВАШИНГТОН. — Бельгійська амбада видала публичну заяву проти поголосок, що мовляв, Бельгія піддалася внаслідок зради.

Амбасадор каже, що король підписав заду, як армію розбито. Мовляв, армія заломалася під натиском більшої сили.

ЗБІЛЬШАЮТЬ ЧИСЛО ЛЕТНИЩ.

ВАШИНГТОН. — Влада Цивільного Летництва подає, що від початку цього року до 1. липня число летниць у Злучених Державах збільшено на 204, так що їх нині є тут 2,655.

Понад сотку летниць має кожний з наступних стейтів: Каліфорнія, Тексас, Пенсильнія, Флорида, Мишиген, Огайо й Аласка.

СВЯТКУЮТЬ ДЕНЬ БАСТИЛІ В НЬО ЙОРКУ.

НЬО ЙОРК. — Місцеві французи відсвяткували вчорашнього свій Національний День, День Бастилії, в місцевій католицькій церкві Св. Вінсента де Поль. Французький домініканський проповідник запевняв, що Франція не є переможена, але встане ще сильніша, як була.

На святкування Дня Бастилії на світовій виставі заявив французький амбасадор, що уряд Петена є „абсолютно свободний у своїй волі до державної незалежності“.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАЯВИ ПАРТІЙНОЇ ПРОГРАМИ ЗА ВІДБУДОВУ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ ПЕРЕД РЕЗОЛЮЦІЙНИМ КОМІТЕТОМ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

ШКАГО. — Перед резолюційним комітетом Демократичної Партії заявила делегація Українського Конгресового Комітету й домагалася, щоб резолюційний комітет вставив у програму Демократичної Партії й проголосив краєвій конвенції до ухвалення точки про потребу встановлення в світі нового порядку, опертого на засадах самовизначення народів, демократії й відбудови для всіх народів, у тому числі й українського.

Від імені комітету промовляли: Мирослав Січинський, адв. Роман Смух і Антін Цурковський. На переслуханні заявилося коло двіста осіб. Деякі члени комітету віднесли симпатично до домагання.

НІМЕЧЧИНА НАЗИВАЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ВОРОГАМИ АМЕРИКИ

ПАНАМА. — Німецький уряд скріпив сильно по всіх краях латинської Америки пропаганду проти Злучених Держав.

Пропаганда називає Злучені Держави ворогами республік середньої й південної Америки й закидає Злученим Державам бажання створити з цілої Америки одну „імперію енків“.

Німецька пропаганда в Чіле дісталася вже до чільської преси й радіа. Німецьке представництво в Коста Річі зажадало від уряду, щоб він не робив ніякого кроку проти Німеччини на панамериканській конференції, що збирається на 20. липня до Гавани, на Кубі.

„ГОЛОСУВАННЯ“ ПІД ДУЛОМ БАНДИТА

ШТОКГОЛЬМ. — В трьох прибалтійських державах, Литві, Латвії й Естонії, відбулось „голосування“ над тим, чи мають бути ті три держави прилучені до Советів. Людям полишено лиш одну можливість голосування, себто голосування за прилучення. Проти того голосувати не було вільно. В тих трьох краях вже перебувають чисельні советські полки, а також хмари агентів ГПУ. Ті агенти змушували кожного громадянина брати участь у голосуванні й голосувати за прилучення. Кожний голосуючий дістав посвідку, що сповнив „громадянський обов'язок“. Ті, що не голосували й не дістали цієї посвідки, підпали під переслідування влади. Багато голосів знайшлося у скриньках порожніми, бо люди в той спосіб хотіли заперестувати проти поневолення їх країн і проти брутального знущання над їх совістю.

СОВЕТИ В СТРАХУ

МОСКВА. — Советська газета „Машинобудівництво“ помістила статтю, в якій говорить, що в нинішніх небезпечних часах советський промисл мусить видавати якнайкращі продукти. Виріб лихих продуктів рівняється зраді й саботажеві. Водночас згаданий часопис наводить, що деякі найбільші советські фабрики видають далі погані продукти. В минулім році московська фабрика автомобілів дістала 4,559 зажалень, що авта були нездали. Ленінградська фабрика тракторів дістала 3,552 зажалень, що трактори були не дожитку. В Челябінську фабрика виробила одну четверту своїх тракторів нездадними до роботи.

15-ЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ УБИВ НИКОМ ДІДА Й БАБКИ

ФЕЕТВІЛІ (Арканзас). — Шериф цього повіту каже, що 15-літній Джерал Герберт Стюарт признався йому, що він убив Сема Стюарта й його жінку, себто свого діда й бабку. Він стрілив до них ззаду, як вони були на полі. Стюарт мав 74 роки, його жінка 71. Хлопчина не хотів сказати шерифові, за що він їх убив.

ВІДЗНАЧЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ ЛЕТУНКИ

ВІШІ. — Французький уряд відзначив жінку-летунку, яка брала участь у повітряних боях з німцями, понала в полон, втекла з полону і далі брала участь в боях.

МІСТО ВАШИНГТОН ЗРОСЛО НЕПОМІРНО

ВАШИНГТОН. — Цензус з р. 1940 виказує, що місто Вашингтон має 663,153 мешканців, отже 176,000 більше, як у 1930 р. Є це величезний приріст. Упродовж останніх 30 літ Вашингтон подвоїв своє число населення. Коли порівняти населення Вашингтону з іншими містами, показується, що напр. Філадельфія, Ньюарк, Ст. Луїс, Пітсбург стратили багато мешканців від 1930 р. Шікаго зросло дуже мало, бо лише на 8,118 мешканців, а Нью Йорк, зріс лише на 6 відсотків, хоч загальною надіялася, що зросте на 10 відсотків. За причину, чому так непомірно зросло населення Вашингтону, подають те, що за часів Руз-

ВЕЛИКІ ЛІСОВІ ПОЖАРИ

МИСУЛА (Монтана). — У трьох північно-західних стейтах бушують великі пожари лісів, запалені громами.

Лісові сторожі придумали новий спосіб боротьби проти пожарів: вони спускають пожарників скоропадами з літаків.

9 ЛІТ У ЗАЛІЗНИХ ЛЕГЕНЯХ

БІКОН (Нью Йорк). — Уже дев'ять літ минуло з часу, як Берсол Світ зачав відихати при допомозі машини в шпиталі Васара в Покіпсі, щоб врятувати життя, загрожене паралізом від дитячого паралічу.

Велта зросла до великих розмірів сила федерального урядництва.

ЧОРЧІЛ ЗАПОВІДАЄ ДОВГУ ВІЙНУ

ЛОНДОН. — В своїй радієвій промові до цілого світу англійський прем'єр Чорчил заповів, що війна буде тривати щонайменше ще два роки, аж доки гітлерівська Німеччина не буде побита. Він казав, що Англія не боїться німецької інвазії. Хай пробує Гітлер захопити Англію, а побачить, яку відсіч він дістане від англійців, говорив Чорчил. Англія є першим народом в Європі, що зустріне волю нацистів боротись такою самою власною волею до боротьби. Англійці будуть обороняти кожну хату, кожного села. Вони волять, щоб Лондон обернувся в руїну, ніж малиб його віддати німцям без боротьби, казав він. Далі він з гордістю заявив, що Англія не буде входити з нацистами в жадні переговори, та не буде від них просити ласки. Англія вміє виявляти ласку іншим, а не сама її просити, казав він.

ЗНОВ НАІЗДИ НА АНГЛІЮ.

ЛОНДОН. — Коло 150 німецьких бомбовиків і боевиків пробувало налетіти Англію минулої неділі, але їх зустріли англійські боеві літаки і не допустили. Знищивши п'ять німецьких бомбовиків і два боеві літаки англійські боеві літаки змусили німців повертати до дому.

Англійські кола твердять, що спроба німців заломати мораль англійського народу постійними летунськими наїздами, не вдалась. Англійська суспільність не лиш, що морально не заломалась, але морально загартувалась до надходячої головної розправи з німцями. Англійська влада заваля звичай передавати через радіо важніші битви з німецькими літаками так, як в Америці передають по радіо удар за ударом куляну боротьбу з чемпіонами. Радієвий заповідач приміщується десь на самім фронті, так що по радіо зовсім добре чути навіть стріли і тріскаючі бомби і говорять: „Німці кидають бомби на кораблі. Бомби не влучають. Кораблі відповідають стрілами. Один літак правдоподібно влучив, спадає вділ. Ось надлітають англійські літаки! Гурра!!! Значається боротьба, що варт її бачити!“

ФРАНЦІЯ ПЕРЕВОДИТЬ „ЧИСТКУ“.

ВІШІ. — Французький уряд Петена, що прийняв фашизм у Франції, почав заводити там фашистські звичаї. На днях він звелів арештувати 20 французьких журналістів і публіцистів, в більшості жидів, які були пропагаторами крайного соціалізму і комунізму.

Ціла Франція святкувала „день Бастилі“ в великий жалобі. Цілий нарід роздумував над своїм теперішнім положенням і промишляв, як з нього підвестись. Очі всіх тепер звернені на старенького маршала Петена і від нього очікують вказівок, що далі роботи. Франція тепер-переконана, що лиш безоглядна національна дисципліна зможе врятувати її від загибелі.

ІТАЛІЙЦІ ЗНОВ ГОВОРЯТЬ ПРО ПЕРЕМОГУ.

РИМ. — Італійські газети знов голосно розписались про величезну перемогу над англійською флотою. Перемоги мали довершити італійські літаки, які, за італійськими звідомленнями, мали ушкодити англійські кораблі до тої міри, що вони почали втікати на три сторони. Мальта малаб бути цілком знищена. З Еспанії йдуть потвердження, що італійські літаки бомбардували Гібральтар і ушкодили знов найбільшого англійського корабля, „Гуд“ і „Арк Рояль“. Англійські звідомлення заперечують ушкодження та кажуть, що ті два кораблі зовсім цілі і ніколи їх не влучила якась італійська бомба.

НАТИСК НА ШВАЙЦАРІЮ.

РИМ. — „Голосник Мусоліні“, Вірджініо Гайда, помістив в „Голосі Італії“, пересторогу на адресу швайцарської преси за те, що вона не хвалить якслід воєнних успіхів італійської збройної сили; а коли навіть подає італійські звідомлення, то побіч них подає також англійські звідомлення і лише читачеві, щоб він сам собі вибрав, котре хоче. Так не повинно бути, каже Гайда, а швайцарська преса, коли знає, що для неї добре, повинна дивитись більше реально на світ і бачити, що діється з іншими державами, зокрема з малими.

ІРЛЯНДЦІ ПОБОЮЮТЬСЯ ІНВАЗІЇ.

ДУБЛІН. — Ірландський міністер Ейкін прилюдно заявив, що Ірландія знаходиться в небезпеці скорей інвазії з боку чужої сили. Він виразно заявив, що ця сила не є німецька. З того заключають, що Ірландія побоюється інвазії з боку Англії, яка з черги боїться, щоб через Ірландію не дістались німці до самої Англії. Ірландська влада на широку почала приготуватись до можливої війни, без огляду на те звідки вона прийшлаб.

НАСЛІДКИ НІМЕЦЬКОЇ БОМБИ НА АНГЛІЙСЬКЕ СЕЛО.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подписки три центи.		Three cents a copy	
One year	\$6.00	One year	\$6.00
Six months	\$3.25	Six months	\$3.25
Three months	\$1.75	Three months	\$1.75
Часо в суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	\$2.00	One year	\$2.00
Six months	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
One year	\$9.00	One year	\$9.00
Six months	\$4.75	Six months	\$4.75
Three months	\$2.50	Three months	\$2.50

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошується хоча б одна строка.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОДОВЕ МАРЕВО

З Європи приходить знову серйозна острого про велику небезпеку голоду, що грозить Європі вже в найближчих місяцях.

Острого цим разом виходить від Джана Меловна, представника Американського Червоного Хреста, котрий обіхав 19 європейських країв, обговорив положення в кожному краю з його Червоним Хрестом, отже зібрав дані з першої руки про поживний стан кожного краю. Реасумуючи зібрані ним дані, Меловн каже, що перед 35 мільонами людей в Європі стоїть марево голоду, голоду, що їх певно навістить вже цієї осені.

Причиною недостачі поживи в різних краях Європи є передовсім війна. Вдаряє вона на доставу поживи двома дорогами. Раз, війна відтягає від управи рілі багато найкращих рілничих робітників. Друге, війна перериває правильний обмін товарів, у тому числі й рілничих продуктів.

Відорвання селян від рілі відбулося в цій війні головню тому, бо селян відтягнуто від рілі в самий сезон зборів. На Балкані, наприклад, за обчисленнями урядів коло 35 процентів селянського населення пішло в армії.

Колись кожний край старався вижитися самий, нині багато країв бере велику кількість своєї поживи споза своїх меж, декотрі навіть дуже багато. Наприклад, Норвегія доставляє для себе лише 40 процентів споживаного нею збіжжя, а решту, себто 60 процентів, спроваджує зза границі. Та сама Норвегія в значній мірі покладається на риболовство, але й це жерело поживи норвезького населення тепер в значній мірі забите через воєнні операції здовж норвезьких берегів та через недостачу газоліні для рибальських човнів.

Меншою, але немалою для деяких країв причиною недостачі поживи є навала втікачів. Терпить через це передовсім Франція, де тепер, кажуть, перебуває понад п'ять мільйонів утікачів з чужих країв: бельгійців, голандців, поляків і інших.

Меловн дістав певні дані, що голод грозить теж бувшим провінціям Польщі, що нині знаходяться під німецькою або російською окупацією.

Зарадити цьому голодові стараються різні уряди через заведення строгого розділу поживи. До певного ступня це допоможе, але не зовсім і не на довго. Остаточно й цей засіб мусить показатися не вистарчаючим, на думку Меловна найдалше до листопаду. Прийдеться тоді просити рятунку в тих країв, що мають більше поживи, ніж їм для себе потребують, в першу чергу Америки. Однак на перешкоді американському порятункові стане брак засобів перевозу.

Маловн не згадав ще одної перешкоди дуже важкої в відношенні до України: нехтї окупаційної влади признати недостачу поживи до страху, що таке признання було би осудом для влади.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(95)

— Панове, браття мої милі й сини коронні! Не то перед ворогом, не то перед жовнірами, але й самі перед собою не даваймо познати, що в нас серця й анімушу забракло! Сформуємо наступ, удармо на ворога, а рівночасно вишлім людей довірених і до свідчених до Тугай-бея, а перемога наша!

— Що ж ви, панове? — запитає гетьманич.

— Хай буде так, як говорив його милість пан полковник — відповіло кілька голосів.

— Але хто піде до Тугай-бея? — обізвася якийсь не-сміливий голос.

— А от ми у вчорашній сутинці двох татарчуків залапали, бунчук татарський привали. Кожок, як не їх до Тугай-бея з бунчуком та інструкціями писати.

— Нема вже їх, пане полковнику.

— Що, поспішилися вже їм голови відрубати?

— Поспішилися. Нічого від них довідатися не було можна. Людей лють ухопила й татарчуків порубали.

— То зле, панове, що без приказу рейментарського та-ке в нашому таборі діється!

— Сталось!

— То як же ми скомунікуємося з Тугай-беєм?

— Я сам піду до нього, коли вам, панове, душі в пятах позасідали! — крикнув Чарнецький.

— Та як ви підете, пане полковнику, переодягнені, чи що?

— Піду, а як це вже моє діло! — відповів Чарнецький та хотів ще щось додати, як біля входу до рейментарського шатра знявся гвалт та метушня.

— Зрада! Нова зрада! — кричали відусіль.

— Що там? — крикнув Чар-

НОВИЙ АКТ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

Українській нації завдано новий удар. Українське населення Буковини і Басарабії дісталося під московський чобіт. Становище галузі українського народу в Румунії було дуже тяжке, тяжче ніж в Польщі. Румунський уряд гнітив безмежно українську меншину, нищив безоглядно українську культуру і добробут українського населення, але він не винищував його систематично так, як це робить московський уряд. Що значить московська навала, бачимо найкраще після того, що робиться на українських землях Польщі окупованих Московщиною. Багато українських культурних діячів, які не мали нічого спільного з властивою національною політикою і хотіли лише нести далі просвіту в українській народній масі, по короткім досвіді мусили рятуватися втечею, коли не дісталися раніше до московської вязниці. Московський уряд потребує не культурних діячів, а лише большевицьких поспілак.

Отже кожний свідомий український мусить, коли може, тікати з української землі перед московською навалю. Число української інтелігенції на еміграції, в межах Румунії чи поза її межами, це ріжнічї властиво не робить, збільшується знов о кілька тисяч. Українські сили, що провадять боротьбу проти Московщини поза межами СРСР, зменшилися знов о майже два мільйони осіб. Але чи збільшаться властиво о це число українські сили, що провадять боротьбу проти Московщини в межах самого СРСР? Дати відповідь на це запитання, чи мати право залишити його без відповіді, можна було б тоді, коли б ті українці, що перебувають поза межами досягнення московською владою, робили справді все, що вони можуть, щоб на кожний новий удар Московщини відповісти належно поглибленням і поширенням боротьби проти неї. Боротьбу проти Московщини українці на чолі інших поневолених націй безперечно провадять з тої простої причини, що це є боротьбою за їх існування. Але не потребуємо робити собі ніяких ілюзій. В ближчїм часі зможуть внутрішні удари розбити московську вязницю народів лише тоді, коли до них прилучаться міцні удари зовні.

Чинником боротьби проти Московщини Румунія ніколи не була й не могла ним бути. Цей нужденний витвір версайського миру, що по Чехословаччині і Польщі йде також очевидно до загиби, тримався нещкий.

— Панове! — кричав хтось при вході — вся драгонія, реєстровики й челядь з кінями, возами, хоругвами й муніцією перейшли оце до ворога!

— З гармат за ними валити! Гусарію їм на п'яти кинути!

— Пізно, пане полковнику! Вони вже до козацького обозу доходять!

— То чорт з ними! — махнув рукою Чарнецький і за-кляв. Не відповів йому ніхто. Тільки смертельна блідість резигнації на обличчях панів-ради свідчила, що для тих людей все вже безповоротно втрачене.

— Отак нас ворог без бою перемагає... — процідив кризь зуби гетьманич.

— Сталось, панове! Бачу по вас, що не то до бою, а й до відпору належного ви вже несподібні. Коли так, то нема іншого виходу, як пакти з ворогом починають...

— Як же пакти з голо-тою, з реbelieю? — пробував хтось обурюватися.

— То биймося, панове; биймося до останнього, гиньмо, як на синів коронних приста-ло, я перший за тим, щоб би-

все не власною внутрішньою силою, але зовнішньою про-текцією. Пошишений без чужої оборони він гине так-же не-славно як і жив. Незвичайно повчальним є порівняння поміж національною державою, Фінляндією, та Румунією, що не спромоглася порозумітися з національними меншинами. Перша не маючи й чотирьох мільйонів населення боронилася проти московської навали кілька місяців, урятувала свою незалежність і завдала тяжкі удари московській деспотії, друга маючи приблизно 16 мільйонів населення до тогож змо-гу поширити війну на цілий Балкан та забезпечити собі своєю рішучістю допомогу Німеччини та Італії, які потребу-ють румунської нафти та зби-жжя і не допустиди до їх зни-щення московськими гордами, іде як баран на зарі.

Румунії українці справді не потребують шкодувати. Своєю сучасну кару вона належно за-служила. Визискуючи безмеж-но українське селянство та спиноуючи національно-куль-турний розвиток українського народу румунський уряд по-збавляв його майже кожної можливості провадити боротьбу проти Московщини, яка тепер здійснює завдання московсько-го імперіалізму на південнім сході Європи, але Румунію ка-рається, на жаль, коштом у-країнських земель, і не про неї, а про нас самих маємо дбати.

„Злучення“ українських зе-мель під московським пануван-ням переводиться приспінням темпом. Поза межами СРСР залишилися лише Карпатська Україна та рештки українських земель під німецькою окупа-цією, які перед війною офіці-ально навіть українськими не уважалося. Але чим більше української території Москов-щина захоплює, тим більше рішучою та енергійною му-суть бути боротьба проти неї тих українців, що лишилися поза межами московського панування. В національно-по-літичній боротьбі проти Мо-сковщини в Європі і по цілім світі значіння має не стільки кількість як якість борців та засоби, що стоять їм до роз-порядимості. Отже мільйона українська еміграція, перед у-сїм в американських державах, має цілковиту можливість відпо-відати на кожний новий удар Московщини посиленням про-тимосковської чинності.

Не мусимо розуміється ані заплішувати очей на пере-шкоди що до її розвитку, ані перебільшувати їх. Капітуля-ція Франції звузила поважо-

площу протимосковської чин-ности нашої еміграції в Євро-пі, принаймні в тій формі, в якій її провадилося досі. Але попередні можливості лишилися в повнім обсязі в деяких ін-ших державах, і їх належить використати як найбільше. До тогож є багато внутрішньої ор-ганізаційної роботи по укра-їнських осередках, спеціально у Франції та Бельгії, яку треба перевести відповідно до змі-нених обставин і який ніяка політична влада властиво не перешкоджає, як і на украї-нських землях під німецькою окупацією. Ще більше є при-готовчої праці на полі украї-нської протимосковської інфор-мації. Ми не маємо справді ніякої поважнішої праці, яка освітлювала б всебічно нові у-країнсько-московські і моско-всько-європейські відносини, ви-ходячи з подій останнього ро-ку. А вона вже навіть тепер дуже потрібна, і може бути в короткім часі потрібніша, ніж на загал це припускається.

В світовій політиці так як на полі бою буває часом тяж-че втримати здобуті позиції, ніж здобути їх. Це може від-носитися й до Московщини тим більше, що вона здобула протягом кількох місяців не лише українські, а й ріжні ін-ші землі, до того безперечно не власною силою, а виключно завдяки сприятливій ситуації витвореній війною. Супереч-ність між московською нена-систиністю та московською фак-тичною немічно надто велика і криє без сумніву в собі по-важні небезпеки для цілості ріжнанаціональної больше-вицької держави. І коли б Мо-сковщині довелося боронити власними силами те, що вона здобула чужою збройною си-лою, то нема сумніву, що вона пішла б слідом за Румунією, яку розбиває тепер. А така си-туація цілком добре можлива.

Коли великодержави, що провадять тепер війну, мусять терпіти московські вимушен-ня на територіальні розбища-ство не бажаючи навіть трохи ризикувати, що СРСР візьме участь у війні по протилівній стороні, то це зовсім не зна-чить, що московської ненасис-ти не буде поставлено ні-яких меж вже в часі війни та буде визнано всі анексії по-війні. Деякі часописи повідом-ляли, що московський уряд жадав від Румунії спочатку не лише Басарабії та Північної Буковини, а й дунайських пор-тів на Чорнім морі та контролі над виробом румунської на-фти, але жадання відносно портів та нафти було негайно спростовано, очевидно на ін-тервенцію Берліну та Риму. Бу-ли також повідомлення в не-втральній пресі, що ціла мо-сковська акція в Румунії ви-кликала велике невдоволення як у німецьких так і в італій-ських політичних колах. Ви-словлювалося в пресі також і припущення, що ціла моско-вська експансія на Балкані пря-мує до опанування Царгороду та Дарданелів. Міркування про те, що Московщина намагає-ся зайняти на цілім просторі від Балтійського до Чорного мо-ря міцніші стратегічні позиції, щоб боронитися в разі потре-би проти Німеччини та Італії, не відповідають очевидно дій-сності, бо московські можно-владці знають дуже добре, що боронитися проти якоїсь з ве-ликодержав ні в якій разі не зможуть, але грабуючи чужі землі вони намагаються тим самим обдурити світ, заховати власну неміч та причинитися по можливості до продовження війни, в якій вони бачать о-станню дошку рятунку.

Розбиття СРСР перед кін-цем сучасної війни було б лю-дім вже тому, що існування його в новій Європі є властиво немислимим. Але мусимо за-жди готуватися до гіршого, бо боремося за кращу будучину і до неї ми завжди готові.

К. Волинський.

ГІТЛЕРИЗМ ВИЗОВОМ ДЛЯ ХРИСТІАНСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

В Едмонтоні відбувалась в останні чотири дні черв-ня річна Конвенція Баптиської Унії Західної Канади. Голо-вою конвенції вибрано профе-сора Вотсона Кірконеа, що тепер покидає вже Юнайтед Каледж у Вінніпегу й обіймає посаду професора англійської літератури й мови в універси-теті МекМестер у Гемілтоні, Онтеріо. Професор Кірконел був теж і одним з головних бесідників на згаданій конвен-ції. У своїй промові як голова конвенції проф. Кірконел між іншим сказав, що Гітлеризм є визовом християнської цивілі-зації і мусить бути трактований як такий, якщо світ має бути врятований. Вказуючи на світовий підбій, сказав проф. Кірконел далі, що Гітлер о-тверто й беззидно старається започаткувати панування на-сила, в яким не буде місця для чогось такого, що є хри-стіянством.

„Навіть тепер“, підкреслив у своїй промові проф. Кірконел, „є ще мільйони людей по цій стороні Атлантики, які не здають собі справи з дійсного значіння цієї ситуації. Якщо Британія буде розгромлена, положення цього континенту цілком не буде можливо обо-роняти“.

Проф. Кірконел не похваля-вав духа підозріння і нетер-пимости, який, як він побою-ється, шириться в Канаді до чужокровного населення. З ді-яльностями „п'ятої коломи“, на його гадку, може справити-ся сама влада, без того, щоб загал переймався панічним страхом або несправедливо-вдіносився до лояльних кана-дійців з чужинськими іменами.

Гітлеризм це поганство.

На тій самій конвенції виго-лосив проф. Кірконел доклад на тему „Кріза християнства“. У тім докладі сказав проф. Кірконел, що війна є конфлік-том духових сил, в якій дух правди й справедливості став-ить спротив духові темноти і „зла на високих становищах“.

Наводячи місця з писань Гі-тлера, він доказував, що цілєю нацією є замістити хрест сва-стикою; що знання уважаєть-ся руйною для німецької мо-лоді; що молодь у Німеччині вишколюють у дійсний по-ганстві і що нацивська фільо-софія, відкидаючи ідею невід-ержности (слабости) і ніжно-сті, робить Бога лиш внутріш-ньою силою.

„Націзм невідкично протилів-ний християнству“, підкреслю-вав д-р Кірконел. „Він має на-цілі знищити все, що є проти нього, а що може теж означа-ти знищення християнської ци-вільзації“.

„Крім цього його послідов-ники виказують ревність зо самопосвятою, яка приневолює нас стидатися за себе самих. Ми мусимо пам'ятати, що ми боремося не лиш за охоро-ну духових цінностей. Щоб да-ти доказ, що ми є християни, ми мусимо не вірити пересу-дам, фаталізму (призначен-ню). Ми не повинні дозволити, щоб наші серця опановувала ненависть і мусимо неустра-шимо стояти в обороні спра-ведливості, толеранції й віри. Було би трагедією, коли би виграли фізичну війну, а про-гнали духову“.

Не треба перейматися панікою.

У дальшій часті свого до-кладу д-р Кірконел апелював за справедливим трактуванням людей не-англо-саксонського походження в Канаді. Велика більшість 600,000 німців у до-мінії, говорив проф. Кірконел, становлять уродженці Канади, що вважають себе дійсними канадійцями як під оглядом

своїх симпатій так і горожан-ства. Те саме стосується, тве-рдив він, до людей інших на-ціональностей, що беруть у-часть у війні Британії.

„Я уважно переглядав 14 ча-сописів у чужинських мовах в Канаді“, говорив д-р Кірконел, „що є відомий лінгвіст, і переконався, що всі вони, без винятку, є сильно про-бритій-ські в своїх симпатіях. Однак по цілім краю є страх перед „п'ятою коломою“, що за-строє силу несправедливості і представляє небезпеку для ед-ности Канади в будучині“.

„Діяльності „п'ятої коломи-ни“ є відомі поліції, яка уваж-но за цим слідить і яка є вси-лі дати собі раду з існуючим положенням. Лише невеличка частина чужинського насе-лення є діяльна під тим огля-дом, а проти інших 96 або 97 відсотків мусимо бути спра-ведливі і чемні. Мусимо мати контролю над нашими нерва-ми і не дати вирватися з рів-новagi. Нема причини до па-ніки“.

Не-англійці допомагають.

Щодо прикладів, які вика-зують, що не-англійці допома-гують у веденню війни, проф. Кірконел наводить те, що в Вінніпегу велике число укра-їнців вступило до полку „Гай-лендерс“ — що навіть німець-кі меноніти спмагають кана-дійські патріотичні фонди й інші воєнні змагання.

Проявляти неспотрібне підо-зріння до таких людей, саме тоді, коли поліція з великою осторожністю веде нагляд над діяльністю „п'ятої коломи“, було би, за словами проф. Кірконеа, „небезпечним аб-сурдом“ і дало би початок не-терпимості й немилому почут-тю, що в будучині спричини-ло би всякі неприємності. „Оправданий гнів не повинен засліплювати нашого осуду“.

Потрібно посвятити.

„Гітлеризм промочує через Європу дорогу, повну грози“, говорив проф. Кірконел, а ата-ки нацивських воєнних керма-ничів спрямовані до запану-вання над світом. Щоб їм ста-вити спротив, християнство, за словами д-ра Кірконеа, му-сить взятися до великої кам-панії, не лиш, щоб осягнути побіду тепер, ані навіть, щоб охоронити саме християнство, але на те, щоб „побачити за-ведення Божого царства на землі“. Церкві мусять старатися за духове скріплення, бо фундаментальні дійсності жит-тя належать до духової діяль-ки“.

„У минувшині забагато при-вязувано ваги до багатства і приємностей“, заявив д-р Кірконел, „і не підкреслювано до-статочну ваги пожертвувань. Гітлеризм визнає нас тепер через свою ненависть і затро-ювання, до нового віддання себе духовим засадам віри“.

АДМІРАЛ СЕМУЕЛ РОБІНСОН, начальник бюро кораблів у Вашингтоні.

3 ДНЯ

МІШУХ НА ВАКАЦІЯХ.

Пан Мішух затирав з радості в долоні. По кількох літах перший раз він вибирався на кілька днів на вакації на ферму. Кілька літ він мріяв про те, щоб пожити десь у лісі, в затишку на зелену дравину, прилягти до землі і втягнути в себе стільки животворних сил, щоб опісля знов стало на довгі місяці побуту в місті. Він у костюх відчував, що мама-земля ти дивні таємні сили в собі має. Ах, тільки прилягти до неї, а вона в чародійний спосіб відродить його, думає цілими роками Мішух. Тепер ця його мрія мала сповнитись.

ПІДГОТОВКА.

До вакацій ще було кілька тижнів. Але він хотів до них як слід підготуватись. Передісім він хотів жити на такій фермі, де багато ліса, зеленіни. Де тиша. Де є став, або озеро, щоб можна було купатись. Де є риба, аби можна ловити. Про харч він мало думав, бо зіпсутий шлунок підказував йому, що найкраще буде, коли він наїдатиметься по менше.

Отож, пан Мішух почав шукати за відповідним місцем. Він розпитував серед усіх своїх знайомих. Ходив по автобусових стаціях та по залізничних і збирав відповідні інформаційні памфлети. Також щодня точно перечитував газети і випишував собі звітам вакаційні оголошення. Опісля він писав туди за інформаціями. Щодня почта приносила йому плік листів з інформаціями про різні вакаційні оселі, про вигоди, ціну, комунікацію і т. п.

НАРЕШТІ НАДІЙШОВ ДЕНЬ.

З приємним биттям серця зустрічав наш Мішух той день, в якому мав вийти остаточно на лоно природи в цілі відпочинку. Правда до останньої хвилини він бився в думках — на котре місце рішиться? Він із сотні адрес вибрав три, які видавались йому однаково привабливими. Прийшов день відізду, а він ще перескакував в думках з одного місця на друге і не знав, котре вибрати. „Там краще, чи тут?“ — бився він у думках переходячи со склепу до склепу та роблячи подорожні закупки. Вже минуло полудне, нахолодів вечір, а він ще нерішувся. Його найшов ляс, що йому прийдеється ще, раз вертатись до дому. В тім переляку він нагадав собі про одне озірце, на провінції, над яке він раз давно, кілька літ тому, їздив зо своїми приятелями. „Пойду туди, я вже там раз був“, заключив він остаточно, забуваючи про всі свої інші адреси. Маючи перед собою виразну ціль, він вивідав звідки виїздить поїзд і подався на стацію.

ДОБРИЙ ТРАФ.

Околиці, в які так несподівано заїхав наш Мішух, були досить гарні. Він радів із такого вибору. „А тепер відпочину собі“, подумав він. „Далеко від міста, від галасу, від нервового життя, від людей, що бігають по вулицях немов хорти на полюванні, далеко від тих крикливих оголошень, перед якими нема де заховатись очей. Далеко від газет, від політики, від зборів, від сплетень“, думав собі Мішух, усладовляючись в одній наймилішій кімнаті.

Це вже був пізній вечір, коли він, перебравшись у легке убрання, вийшов собі ще на двір, аби вдихнути свіжого повітря, послухати лісних цвіркунів та налюбуватись темнотою. Бо крикливі освітлення, перед якими наш Мі-

шух навіть серед ночі мусів ховати голову в подушку, також наділи йому до обридіння.

ДОВГИЙ ЧАС.

Вечір видався йому надзвичайно довгий. Одна година тяглася наче три години в місті. „Ось є коли нажитись“ тішився Мішух. Другого дня вранці він встав і знов поспів у лісі, аби налюбуватись живою природою. Знов час тягнувся так повільно, наче його зовсім не було. За пару ранішніх годин наш Мішух оглянув цілу околицю, заглянувши у кожний кутко. А оглянувши все, він станув заклопотано біля дороги і не знав, що далі со собою робити. Йому здавалось, що на нього дивляться всі люди. Вони справді дивились і дивувались, чому він так вусюди поспішає. Щойно коли піднялось добре вгору сонце і він знайшовся на березі озера, відчув він справжню, цілковиту насолоду. „Ах, жити так все, вічно“, думав він, а кризь його мізок просувались неокреслені пляни купна фарми, та спокійного життя на лоні природи.

Лежав він на березі озера довго, довго, аж зовсім зболіли боки. Колиж він встав і зодягнувся, побачив, що це тільки третя година...

ПРОГУЛКА В ЛІСІ.

Другого дня було зимно купатись, то він пішов на прогулку по лісі. Зпочатку було все гарно, а далі він почув велику самоту. Древа були страшенно подібні до себе, а також спів пташок і шелест лісової комахні занадто монотонні. Він не знав на чім зупинити очі та з чим зв'язати думки. Мимоволі почав переживати міське життя, почав розмовляти сам у собі зо своїми знайомими, почав сперечатись з ними, а далі горючуватись. На деяких людей огортала його велика лють. Він несвідомо приспішував ходу і при тім томився. Сівши на камінь він встроїв очі в землю і там доглянув кусок старої газети. Це прикувало його увагу. Він почав пізнавати яка це газета, з якої дати, та про що пише. Це дещо розвеселило його. Тепер, ступаючи далі лісом, він зупинявся на тих місцях, де передтим перебували люди і так собі, для спорту, пізнавав розкинені порожні пляшки з пива, якої вони компанії, відчитував написи на залишених паперових коробках.

Втомлений вернув до дому і журило його те, що робити-ме цілий довгий вечір? На шість годин господар запросив його до себе слухати новинки з радіа. До пізньої ночі він слухав то новинки, то музику, то співів, одним словом звеселявся тим, від чого втікав з міста на ферму.

ПОВОРІТ.

Третього дня він почувався вже зовсім добре, а то тому, бо знав, що чергового дня вертає до дому. Він міг бути на вакаціях довше. Але вдома перед виїздом заявив, що колиш шось важного сталося, хай його повідомлять, а він перерве вакації. Вдома не сталося нічого важного і ніхто не повідомляв його про поворот. Але Мішух виходив додому, що його привинувало, що його пожадала. Спакувавши речі він подався на стацію і за хвилину з приємністю прислухувався до ритмічного стукоту залізничних коліс, що несла його додому.

Вдома, на запит, чому так скоро вернувся, він здвигав лиш раменами. Передісім його дивувало, що його поворот називали „скорим“.

**ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В
„СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.**

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Надзвичайні збори Злучених А. У. Організацій м. Філадельфії.

Виконуючи ухвалу передконгресових нарад, управа Злучених А. У. Організацій м. Філадельфії скликала надзвичайні наради представників усіх національних організацій м. Філадельфії і околиці на п'ятницю, 19. ч. м., год. 8. вечір, до дому горожан при 847 Норт Френклін ул., з таким порядком нарад: 1) Вибір уряду на біжучий рік; 2) Організація українського відділу при Американському Червоному Хресті; 3) Біжучі справи; 4) Внесення і запити.

Предсідник Американського Червоного Хреста у Філадельфії,

п. Кріст, буде прийнятий на цих нарадах та подасть інформації, які можливості мав би український відділ. Тому порадно було би, щоби жіночі організації вислали своїх представників на збори. Кожна українська національна організація, усі відділи допомогових організацій, горожанські клуби, церковні громади та ідеологічні огрупування мають право вислати по трьох представників. Представник Американського Червоного Хреста зачне свій реферат точно в год. 9. вечір. Тому всі представники організацій мають бути приязні на часі вже в год. 8. вечір та принести свої повноваження.

Управа Злучених А. У. Організацій м. Філадельфії.

ІРИНА СЕРЕДА.

Що кілька днів довідуємось з наших часописів про нові професійні сили між нашим загалом. Ростемо в очах власних і рівночасно ростуть наші надії на нашу країну будучи по цій стороні океану. Самозрозуміле, що кожна така молода сила (маю на думці одиниці свідомі того, що вони походять з українського народу) являється новим набутком для всіх українців.

Дня 10. червня 1940 покинула ОНО STATE UNIVERSITY панна Ірина Середя, дочка о. Петра і пані Анни Середів з Асторії, Л. Ай. Пання Ірина Середя одержала ступінь „Бачелор оф Сайенс ин Сошел Адміністрейшен“ у Колумбії, Огайо.

В часі своєї тримісячної практики, на яку панна І. Середя була вислана своєю школою при Паблік Сервіс і технічній департаменті, вона мала

нагоду стрічатись на цій ділянці і з українцями. З ними прийшлося їй легко погодити справу, бо панна Ірина володіє плавно рідною мовою. По приїзді домі панна Ірина сечас вписалась до школи Сошел Воркс у Нью Йорку.

Наше жіноцтво в Нью Йорку добре знає панну Середу, бо вона 1934. р. побирила лекції в Американському Червоному Хресті і за них одержала диплом з Вашингтону. Мама панни Ірини, бувши голова У. З. Х. ОДВ, є нам усім також знама зо своєї праці на громадзянській ниві. — Хай цих кілька слів буде заохотою для інших родичів, які часто-густо можуть дати дітям образкування, а цього не роблять. Гріш, виданий на науку, є певніший ніж зложений в банку, бо науку, яку дитина набуде за гроші, ніщо не знищить, „вода не забере ані вогонь не спалить“.

Марія Демидчук.

УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ У ВІННІПЕГ, МАН.

16. червня п. р., філія УНО і братні організації взяли численну участь у маніфестації до пам'ятника Незнаного воєнка коло парламенту, де зложено вінець від українців міста Вінніпегу. Участь брало 16 місцевих українських національно-просвітних і церковних організацій. Самих автобусів було 30 і кілька сот авт прикрашених синьо-жовтими й канадійськими прапорами.

На цвинтарі було коло 7,000 людей. Відправлено панахиду по Незнаному українському воєнкові в асисті кількох священників. Промову на могилі незнаного воєнка виголосив о. Семчук. Відправлено панахиду на могилі бл. п. хорунжого українського війська Володимира Боднара. Панахиду відправив о. П. Маєвський. Промову на могилі хор. В. Боднара виголосив о. Маєвський і голова філії УНО П. Поливка.

мову на могилі хор. В. Боднара виголосив о. Маєвський і голова філії УНО П. Поливка.

ПРЕТЕНДЕНТ.

Граф Париж, наслідок колишніх французьких королів, так званого дому Орлеана, що має претенсії до французького престолу.

МОСКВОФІЛИ В ЧАСІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

(1)

Москвофільська, чи ясніше, кацапська преса в Америці розписувалась довгими роками, а то ще й далі пише про москвофільство-мучеників, що тяжко потерпіли за „Русь“ в часі першої світової війни в Галичині, при чому постійно повторяться брехню, що це українці робили доноси на москвофільів і на тій підставі відбувались їхні арешти. З цього боку є цікавою стаття, написана свого часу добрим знавцем цієї справи, Миколою Андрусюком, про „Галицьке москвофільство в часі світової й визвольної боротьби“. Тепер її передрукуюємо.

З початком світової війни п'ять галицьких москвофільських діячів, що перебували тоді в межах російської держави, а саме: д-р Юліан Яворський, редактор „Прикарпатської Русі“ Семен Лабенський та адвокати д-р Маріян Глушкевич, д-р Юліан Сьокало і д-р Михайло Сохоцький зібралися 11. серпня 1914. р. в Києві й заснували „Карпато-руськй освободительний Комітет“. Цей „Комітет“ поклав собі за завдання: ознайомлювати російську суспільність і армію з історичними переживаннями й сучасним національно-культурним та політичним положенням у Галичині, на Буковині й на Закарпатті та опікуватися воєнними втікачами й полоненими галичанами, очевидцями, випілюючи в них „обеднительного“ духа.

„Десятьох тисяч“ примірників видав „Комітет“ відзвуч до „Много страдательного Русско-го Народ-а Галицкой земли“, щоб він із хрестом, із хоругвами та врочистим співом молитви: „С нами Бог!“ зустрічав православне російське військо; колиж, мовляв, є який „несчастный русский галичанин“ у рядах австрійської армії, то нехай кидає зброю й піддається православному війську.

„Комітет“ увійшов у зносини зі штабом головнокомандувача російськими арміями південно-західного фронту, якому подав інформації про „сучасну Галичину, її етнографічний і культурний стан у зв'язку з національно-громадськими настроями“. Ці інформації видруковано в похідній друкарні цього штабу й роздані довірочно старшинам тих російських військових частин, що йшли на Галичину, щоб їх поштовити, де їм сподіватись прихильного, а де ворожого прийняття. У брошури були подані якнайдокладніші й вичерпні відомості і про прихильників „руської народної партії“, і про ворожих до Росії людей у Галичині. Були там поради, як російському військові відноситись до українських селян та інтелігентів, як до поляків, при чому поміж поляками, головню т. зв. „народових демократів“ слід уважати за прихильних до Росії.

Крім того, „Комітет“ за посередництва київського генерал-губернатора Трепова вислав 15. серпня 1914. р. чолитну телеграму цареві, який у відповідь висловив надію „побачити наших закордонних „руських“ братів, що вільно злилися з Великою Росією“. Цар прийняв у себе й москвофільського адвоката з Коломиї д-ра Володимира Дудкевича, якого „був ласкавий широко винитуватись про Галичину“. А верховний головно-командувач російськими військами великий князь Николай Николаевич видав дня 18. серпня відзвуч до галицьких „руських“, що настала пора об'єднатись усьому „руському“ народові, що не буде вже більше „підярмної Русі“, та щоб галичани повернули „меч свій на ворога, а серця свої до Бога, за молитвою за Росію й за російського царя“.

Тимчасом, відступаючи перед російськими військами, що ввійшли до Галичини, австрійсько-мадярські війська почали свої воєнні невдачі звалювати цілком безосновно на рахунок „руської зради“. Бо, крім згаданої російської брошури про Галичину, яка дуже швидко дісталася в руки розвідкового відділу австрійсько-угорської початкової команди, чи то від перших російських старшин, що попали в австрійський полон, чи їх познаходжували при вбитих, чи врешті через шпигунів, крім тої брошури й відзвуч і чолитні царському урядові „карпато-русько-го освободительного комитету“ в Києві — не було ніяких доказів, які потверджували „руську зраду“ в Галичині супроти Австрії. На основі тої російської брошури розвідковий відділ австрійсько-угорської початкової команди виводив окрему карту Галичини й Буковини, як найдокладніше зазначуючи на ній усі ті місцевості, про які, як про москвофільські, згадувала ця російська брошура. На цій карті окремими коліщатами позначувалося всі ті місцевості, де жили найвизначніші москвофільські діячі, й імена тих діячів повипишувало під тими місцевостями. Під поодинокими місцевостями на карті подано й назви всіх важніших передвоєнних москвофільських часописів у Галичині й Буковині.

На основі цього всього австрійська військова влада почала нагинку на запідозрених у москвофільстві. Помігала їм і краєва адміністрація, як на це вказує обіжник галицького намісника д-ра Витовта Коритовського й листування намісництва, дирекції поліції й військової команди у Львові та розпорядки галицьких старостів. Правда, намісник Коритовський виправдувався перед депутатами „Головної Української Ради“ тим, що він, мовляв, не видавав ніякого наказу переводити арештування серед галичан та що адміністраційна влада не робить нічого самовільно, а тільки на жадання військових команд, котрі мають свою розвідку й домагаються арештування осіб, — небезпечних на воєнному терені. Але розпорядки галицького намісництва та старостів ще напередодні війни в 1912—1914 рр. промовляють за те, що почин до масових арештів галичан на початку світової війни вийшов туди від галицької адміністраційної влади.

Очевидячки, краєві чинники покористувались нагодою, щоб позбутись непримирених до поляків людей серед галицько-українського народу й австрійської військової влади подавали списки українських національних діячів як москвофільів. Почалася страшна нагинка на все галицько-українське громадянство без огляду на партійну приналежність — арештували й немало чільних українських політиків, як от посла д-ра Теофіла Окуневського, д-ра Осипа Назарука й багато-багато інших. Тимто москвофільи не мають права привласнювати тільки собі славу мучеництва, бо жертвами австрійських воєнних судів, звірства мадярів і арештувань і знущань були тоді всі люди греко-католицької, чи православної віри. Тоді, коли галицький ополченець-українець клав свою голову з найбільшою посвятою „за царя“

1) Досі оповіщено тільки незначну частину документів, які це підтверджують, у „Талергофско-му Альманах-у“ (I, 26—30). Один обіжник Коритовського подав д-р К. Ленчиків (Історія визвольних змагань галичанців з часу світової війни, I, 24—25).

2) Талергофський Альманах, I, 18—25, III, 4, I, 145—149.

і державу“ в боротьбі з ворогами Австрії, австро-мадярські воєнки в нелюдський спосіб збиткувались над його ріднею. Шибениці невинних мучеників, у великій кількості греко-католицьких священників, стояли по галицьких селах, здебільша, поруч церкви. Тисячі невинних в'язнів заповнили австрійські табори інтернованих у Талергофі біля Грацу, у Шваці-і Куфштайні (Тироль), у Терезині (Чехія) й інших.

Ще більшим нещастям галицько-українського народу було те, що до цих арештувань український політичний провід і преса не заняли відразу такого становища, яке заняв був 1881-82. рр. перший редактор „Діла“ Володимир Барвінський супроти перших арештувань запідозрених у москвофільстві галичан. Прикро вражають нас сьогодні вістки української преси з першої половини 1914. р. про арештування і проводи з воєнками „зрадників“ у околицях, де може не було москвофільів. Наслідком того не було з початком світової війни освідомлення нашого народу в тому напрямку, щоб він ставився до тодішніх подій критично й був якнайдалше від доносів на своїх земляків. Тимто деякі несвідомі власних національних інтересів, до того заражені австрійським прислужництвом одиниці у службі при жандармських станицях не поводились все як слід у часі арештування своїх людей. Вони не здавали собі справи з того, що в українській національній справі треба берегти своїх людей, хочаб і москвофільів, бо з них через освідомлення українська нація може мати користь.

(Кінець буде).

ОВЕН Д. ЯНГ.

бувший предсидник Генеральной Электричной Ко., астановлений президентом Рузвелтом дорадником координаційної ради програми Краєвої Адміністрації Молоді й Цивільних Консерваційних Таборів.

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН

Історичний роман. Написав Федір Луцко. Літературна бібліотека „Української культури“ ч. 1. Видання „Українська культура“. Львів. Ілюстрації М. Бутковича. З друкарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Книжка великої 8-ми, стор 239. Це перший том повісті, що має назву „Між Сихлем й Харбидою“.

ЗМІСТ: Серед пенатів (має 13 розділів). На гетьманському бенкеті (8 розділів). Дядько й небаба (5 розділів). Ореа не ловить мух (17 розділів). В тексті 6 малюнків на цілу сторінку. На задній обгортці читаємо отсі слова: „На вивчені події минулого сталимо свої характерні й кумо шляхи до кращого майбутнього. Ювілейне видання. У пам'яті 250-ліття (1687—1937) обрання на гетьманство нашого найбільшого державника. Його, Милості гетьмана Івана Мазепи. Хай ця ювілейна книжка дійде до рук кожного українця!“

Книжка написана з великим розмахом. У ній багато рідких історичних документів і описів рідких подій на гетьманському дворі. Добре змальований характер Мазепи і його тонка політика.

Ціна \$1.75.

Замовляйте в „Свободі“:

„СВОБОДА“
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ
У. Н. СОЮЗУ.

ФРЕКВІЛ, ПА.

Окружні збори.

В нашій окрузі, що має 31 відділів У. Н. Союзу, відбулись 30 травня ц. р. в 2. год. пополудні окружні збори. Предсідник Дмитро Капітула відкрив збори, а окружний секретар І. Чена відчитав протокол з попередніх зборів. Протокол був прийнятий союзниками так, як був читаний. Далі предсідник Д. Капітула прочитав порядок нарад та пояснив, що нарадами повинні цікавитись всі приватні. Він зазначив, що наразі є замало зацікавлених роботою окружного комітету, бо на 31 відділів лиш сім мали своїх заступників, а 24-ох бракувало. Проте, хоч було заступлених лиш сім відділів, в галі було досить приватних, а галія була майже заповнена.

В дальшій тягу предсідник покликав до слова організатора У. Н. Союзу, п. В. Загаєвич, який в одногдиннім рефераті точно зясував користь, як дає своїм членам У. Н. Союз. Жадна того роду організація не дає своїм членам таких користей, що дає У. Н. Союз, говорив бесідник і доказував свої твердження статистичними даними. А всетаки чомусь так тяжко вписати молоді до цієї так корисної інституції. Бо дехто думає, що то, що чуже, то мусить бути обовязково краще. А тут є своя організація, яка навіть чужими признана за одну з найкращих, проте робота така утяжлива і приєкнута трудна, говорив бесідник. Вже час це всім зрозуміти і ставати всім у членів У. Н. Союзу, закликав п. Загаєвич.

Предсідник Д. Капітула забрав знов слово і сказав, що йому приємно ствердити, що в нашій окрузі, в якій панує велике безробіття, прибуло сто нових членів. Він закликав приватних, щоби, коли вернуть до своїх відділів ширі працювали біля приєднування нових членів.

Далі забрав слово І. Чена мол., окружний секретар і сказав, що надходить конвенційний рік і в той рік ми всі повинні принести гарний дарунок У. Н. Союзові. А цей дарунок буде гарним тоді, коли всі відділи приєднують відповідне число нових членів. У. Н. Союз це правдивий Батько, який заопікується всіми дітьми і нікого не скривдить. І Чена пригадав, що він є теж організатором округи і колиб хто хотів вписатись до У. Н. Союзу, або мав кандидатів на членів, то може звернутись до нього, а він тим займеться.

З огляду на те, що це були річні збори, приступлено до вибору уряду. Приватні потвердили на дальше той сам уряд, а саме: Д. Капітула, предсідник; О. Костюк, касієр; І. Чена, мол., секретар. Приватні заявили, що такі збори повинні далі відбуватись, бо вони є корисні для членства і для У. Н.

Союзу. Наступні збори відбудуться в останній неділі вересня ц. р. в Централі, Па. До того часу сподіємось по відділах багато оживленої роботи і приєднання багатьох нових членів.

І. Чена, мол.,
окружний секретар.
P. O. Box 944, Centralia, Pa.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

М. Б., Асторія, Л. Ай., Н. Й.
— Не поміщуємо безплатних звідомих про родинні свята чи ювілей, хіба що на них зібрано жертву на народну ціль. Бо це приватна річ. Треба або перевести збірку на якусь народну ціль, або подати платне оголошення.

Велика українська письменниця, що писала під псевдонімом чоловічим іменем як **МАРКО ВОВЧОК** свої славні оповідання про долю жінки й кріпаків, написала теж низку історичних оповідань, з котрих найславніше „МАРУСЯ“, котре видано під наголовком

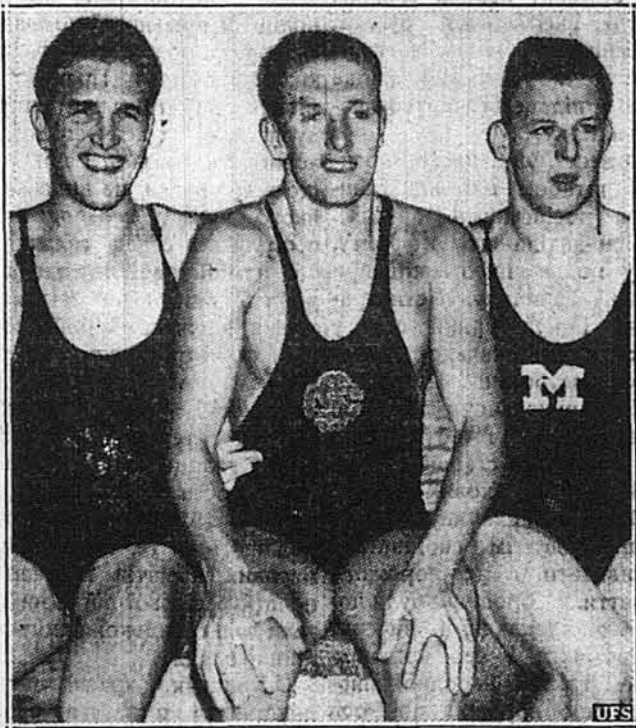
КОЗАЦЬКА ДОЧКА
щоби відкрити від відомої повісті Квітки-Основ'яненки під тим самим наголовком.

Це оповідання малює козацькі часи на Україні після смерті гетьмана Богдана Хмельницького. Це історія козацької дочки й могутнього запорожця на історичній основі часів Петра Дорошенка.

Оповідання появилось було вперше в російській перекладі й нашою собі в тій мові кілька наклала. По українськи появилось вперше в 1904. році й від того часу не сходило з листи найбільше популярних книжок українського читача. Це оповідання стало теж одною з найбільше популярних книжок в Європі. Перекладу його на французьку мову зладив знайомий і приятель Марка Вовчка Етцель, що підписувавсь псевдонімом „Сталь“.

Крім кількох перекладів французьких видань перекладено це оповідання й на інші європейські мови (наприклад німецьку й італійську).

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
„СВОБОДА“
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ПЛІВАЦЬКИЙ ОСЯГ.

Адоф Кіфер, Вільям Кравс і Ото Джерс, три пливачи, що на недавньому змаганні в Санта Барбара, в Каліфорнії, побили попередні рекорди в різних способах плавання.

АДРІЕН МАРКЕ.

фашистський провідник французьких робітників, тепер член фашистського уряду.

ГЕНРІ БЕРНШТАЙН ПРО
УПАДОК ФРАНЦІЇ

Він передбачує похід Гітлера на Україну.

До Америки прибув на днях відомий французький письменник і драматург фільософ та публіцист, Генрі Бернштайн. Запитаний американськими журналістами, що собою уявляє тепер Франція, Бернштайн без вагання відповів: „Всякі сподівання, що французький нарід відізнає миром це, що втратив, є блудними. Франція засуджена на неволю. Франція платити тепер високу ціну за довгу деморалізацію та зраду“.

Визначний цей француз скептично висловився рівнож і про німецького союзника, Італію. Він сказав таке: „Італія може бути добрим союзником Німеччини, але вона також уляже німецькій експлуатації; подібно станеться й з Росією“.

„Гітлер не спускає ока з України“.

„Гітлер цілком не здав своїх планів відносно України“ — продовжував Бернштайн. „Він

її потребує й дістане її у своєму часі, хібаб Англія могла дальше успішно ставити опір Німеччині“.

Бернштайн передбачує, що станеться з французькою інтелектуальною елітою та 400,000 французьких жидів, що тепер опинилися під нацистичним пануванням. Вони будуть винищені. На його думку, Франція домогла добити внутрішні вороги, „пята колона“, буржуазія, „яка думала, що капіталістам живиться краще під Гітлером, та комуністи, що брали прикази прямо з Москви. Оба ці елементи зруйнували спільний ґрунт для ненависти до демократії“.

Обороняє Англію.

В дальшому, Бернштайн висловився прихильно про Англію такими словами: „Я маю велику віру в Англію. Це не правда, начеб то Англія опустила Францію. Члени бувшого французького уряду сказали мені, що Англія доставляла Франції все, що обіцяла. Англії хотіли від початку війни перенести терен війни на територію Німеччини, однак цю спробу спротивилися Деялі та Гамелен, які боялися, що німці знищать Париж. Англії інше дивляться. Вони є приговорені, що Лондон буде знищений, однак вони дальше ставлять опір“.

Бернштайн є перекоаний, що ні Петен ані теж Лявал, не зуміють привернути Франції того, що вона втратила.

Згадуючи про задух Франції, Бернштайн заявив, що це що сталося у Франції, може служити за тему до Шекспірівської драми.

„Я ніколи не бачив, щоб нарід піддався ворогові в такій цинічній, жорстокий спосіб“, — продовжував Бернштайн. Він є тої думки, що Франція могла б дальше боротись, колиб більшість членів уряду Рено не улягла німецькому ультимативі. Його також дуже болить це, що Париж піддався без одного стрілу, не так як прим. Варшава.

Бернштайн мусів втікати з Франції скоро, бо, здається, за ним вже питало Гештапо. Він виставляв в одному з паризьких театрів проти-нацистичну штуку п. з. „Ельвір“. Певно, що за це німці не були йому дякували дуже сердечно.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АКРОН, О. Піврічні збори Бр. Союзу. Духа, від. 295, відбулись в неділю, 21. липня, в год. 1:30 пополудні в галі церковній, Вашингтон і Абел ул. Обовязком кожного члена явився на цих зборах, почути піврічні справоздання і взяти участь в нарадах про пікіл і т. п. Довгожчі члени хай не забувають приприняти свій довг, а хто має або знає яких нових кандидатів до У. Н. Союзу, прошу привести на збори. — М. Філас, М. Петруха, В. Пулк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Піврічні збори Бр. св. О. Ніколай, від. 104, відбулись 21. липня, в годіні 4. попол., в Народнім Домі. Проситись всіх членів прибути на ці збори, бо буде справоздання уряду за 6 місяців. Так само інші справи будуть до пологодження. Проситись тих членів, котрі довгожуть до братської каси, щоби вприняли свій довг. — Т. Юшків, предс.; В. Стенко, кас.; Г. Мисак, секр. (Н. Mysak, 331 Alpine St., Perth Amboy, N. J.)

ШКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379, відбулись в вівторок, 16. липня, в годіні 7:30 вечір, у церковній галі св. О. Ніколай, при Оклей і Райс ул. Проситись членів прийти на ці збори, бо є важкі справи до пологодження. Також проситись довгожучих членів припринти та вприняти свої зазевості, бо в протіім разі можуть бути суспендовані. — Василь Ілліїн, предс.; М. Федиський, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Й. Піврічні збори Тов. Запорозька Сім, від. 117, відбулись в суботу, 20. липня, в годіні 8. вечір, в салі під ч. 30 1st 7. вул. Обовязком кожного члена припринти на збори і почути справоздання урядників і контр. комісії. Проситись членів розбрати тікети на бал. Проситись, щоби кожний член старався привести за собою на збори нових кандидатів до У. Н. Союзу і до Товариства. За нового кандидата член дістане нагороду від У. Н. Союзу. Член, що не явиться на піврічних зборах, заплатити кару після ухвали. — Гр. Стефанішин, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 241, відбулись в суботу, 20. липня, в 7. годіні вечір, у церковній галі, Герис Елену. Проситись членів прийти на ці збори. — П. Галонішка, секр.

ЛОРЕЙН, О. Тов. У. Н. Союзу, від. 50, відбули свої місячні збори 21. липня, в годіні 1. пополудні, в галі 2545 1st 33. вул. Проситись членів прийти на ці збори. — М. Шемичик, секр.

МІЛВОК, ВІС. Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбулись в суботу, 20. липня, в 7. годіні вечір, в церковній салі, 1231 Скот ул. Проситись всіх членів явитись на збори та вислухати піврічного справоздання контр. комісії. Маємо справи до пологодження з минулих зборів. Довгожучих членів проситись припринти хоч раз за пів року та вприняти свою належність. Не чкайте на секр. або на поштову картку; що місяця дається за дла вас до Свободи, коли відбуваються Тов. збори. — Т. Танін, предс.; М. Адамчук, кас.; Т. Барчук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Піврічний мітинг Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112, відбується в неділю, 21. липня, зарано по Ст. Божій, в галі церковній. Проситись всіх членів зійтись на призначений час і вислухати справоздання урядників з піврічної праці. Також будемо мати важкі справи до пологодження. Збижається час, що будемо споткувати 30-літній ювілей, а також маємо мати новий пропр. Отже просимо прийти всі і порадитись, нечале рідні сестри, щоб що програму нашого сестрицтва скінчили якнайкращим успіхом. Також пригадаємо довгожучим, щоби пригадали собі за свої зазевлі вкладаи. — Марія Ліска, предс.; Катерина Габрієльська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83, відбулись в суботу, 20. липня, в годіні 7. вечір, під ч. 847 Норт Френклин ул. Проситись членів прибути на ці збори та пологодити біжучі справи. Довгожучих членів напам'ятовується, щоби припринти свої вкладки, щоби потім не було нарікань, що зістали суспендовані. — С. Чорнімаз, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Піврічний мітинг Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, відбується 21. липня 1940, в У. Н. Домі, 279 Кінгс Гайвей Вест, Савтпорт, Конн. Уряд просить усіх членів і членів, місцевих і позаміських, прибути на ці збори, бо будемо пологодити справоздання сестр. касієра і контр. комісії та інші. — Н. Гайда, предс.; І. Селдін, кас.; П. Дутко, секр.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

СПЕЦІАЛЬНА ВИПРОДАЖ.

Під цією колоною кожного тижня появляється оголошення, яке річ продається нижче як ліч ціни в каталозі. Цього тижня: No. 1. G. E. Vacuum Cleaner Av. 7. \$59.95 за \$27.50. В оригінальній упаковці. Наша до-стала до хати. Пийшіть або заходіть.

S U R M A,

325 E. 14th St., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenue,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ВАЖКО ПРОКОВТНУТИ? —
БРАК ВІТАМІНІВ У ХАРЧАХ

Багато людей, особливо жінок, жалуються, що вони не можуть проковтнути якогось харчу. Вони тримають кусник навіть у горлі, але він вертається в уста. Що за причина?

Кажуть лікарі: Може ви нервові? Навав вас страх, журба? Із нервовості усна яма засохла. Харч не йде в горло.

Та допустімо, що всі ці недостачі усунуто, а це таки не мож поглотити харчу. Що тоді?

І над цим призадумуються лікарі. Вони тоді кажуть своїм пацієнтам: „То такий харч. В ньому нема вітаміну. Всеодно, якого, але которого вітаміну бракує. Тому треба змінити харч і пробувати проковтнути його кусник.“

ІВАН ФІЛИПЧАК

ІВАНКО БЕРЛАДНИК

Відомий український історичний романіст оповідає в цій повісті про життя Івана Ростиславича, званого Берладником від міста Берладу в Молдавії, що було столицею його князівства в 12. столітті. Автор малює неспокійні часи, постійні війни та, владу князя, великого українського державника, меткого полководця, що ходив з походом аж у московські землі, а загинув від отруї у Греції.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:
„Svoboda“
P. O. BOX 346,
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

НАШЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ

Далеко більше ніж інтерес у справах нашого звання є наше заінересування служити людству.

Ми можемо не зважати на фінансові умовини, бо ми переконались, що служили добре приносим власну нагороду, до-тикальну і недотикальну.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ТАРЗАН Ч. 53. Сльози Джейни.

MARIKA SAW TARZAN PLUNGING DOWN TO THE SEA. EVEN IN HER PERIL SHE THRILLED TO THE THOUGHT THAT THIS PROVED HIS LOVE.

Маріка бачила, як Тарзан скочив у море. Навіть серед смертельної небезпеки вона думала, що це його знак любови до неї.

TEARS CAME TO JANE'S EYES AS SHE LOOKED DOWN FROM HER PRISON VAULT. TARZAN HAD IGNORED HER. YET HE RISKED HIS LIFE FOR MARIKA.

Сльози ринули до очей Джейни, як вона побачила Тарзана із свого вікна. Тарзан злегковажив її, а заризиковав своїм життям для Маріки.

SHE COULD NOT HEAR HIM CALL TO THE GIRL: 'I'LL SAVE YOU IF YOU FREE JANE!'

Вона не могла почути його крику до Маріки: „Я тебе вря-тую, як ти звільниш Джейну!“

THEN, TO HER HORROR, JANE SAW A SHARK SWIMMING TOWARD TARZAN.

Та нагло, на свій острах, вона побачила, як людоїд під-пливав до Тарзана.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛАДЕЛЬФІО
Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український
ПОГРЕБНИК
Цілий похорон
навіть за \$150
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Зарядує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ

Історичне оповідання
про цікаві пригоди й ку-
пешкі інтриги з часів, коли
Історична Польща правила У-
країною, а турки правильно на-
їжджали на неї на грабід.

ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
„SVOBODA“
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.